

Predicții globale de afaceri cu impact local în 2023

“Nu poți depăși 15 mașini pe vreme însorită, dar poți când plouă” - Ayrton Sena, fost pilot și campion de Formula 1.

Acesta a fost citatul pe care Sequoia Capital l-a împărtășit fondatorilor săi și comunității de startup-uri în luna mai 2022, atunci când piețele globale au început să se înrăutățească.

Se întâmplă atât de multe evenimente, încât uneori trebuie să prioritizezi ce este cu adevărat important și de ce. Prin previziunile de mai jos pentru anul 2023 vreau să abordez ceea ce cred că este cel mai relevant pentru companii și indivizi.

1. Numerarul este rege (eng. *Cash is King*)

Ultimul deceniu a fost cunoscut drept *“deceniul banilor gratis”*. Cu rate ale dobânzii aproape zero, banii lichizi erau disponibili pentru a fi investiți în tot felul de pariuri nebunești (inclusiv în crypto). Ei bine, acum nu mai este cazul:

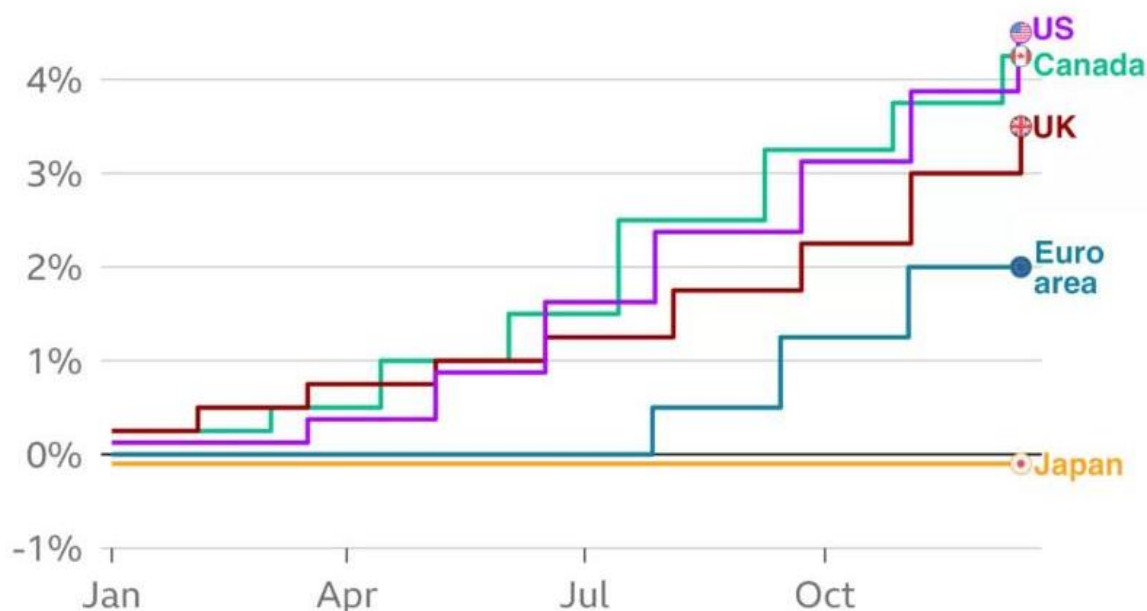

Figura 1: Ratele dobânzilor pentru economiile selectate, la 15 decembrie 2022 (surse: Bank of International Settlement; băncile centrale)

“Întotdeauna există riscul de a merge prea departe sau de a nu merge suficient de departe, iar aceasta va fi o judecată foarte dificilă de făcut.” - Jerome Powell, Președintele Federal Reserve din S.U.A.

Care vor fi cele mai afectate industrii? Ei bine, în primul rând *"industriile care ard bani"* din următoarele sectoare: livrarea de produse instant, serviciile de micromobilitate (ie. *sharing economy*), TV streaming, industria crypto etc.

Toate companiile care activează în aceste sectoare (și altele asemănătoare) vor trebui să atingă cât mai repede obiectivele de profitabilitate și să înceteze să mai subvenționeze serviciile actuale. De exemplu, în 2022 nici măcar un serviciu de streaming video nu a fost profitabil.

Iată încă unul dintre sfaturile Sequoia și Y Combinator pentru companiile din portofoliul lor:

"Creșterea cu orice preț nu mai este răsplătită."

2. Disney are nevoie de o nouă strategie

Fiecare CEO trebuie să înțeleagă ce s-a întâmplat la Disney în 2022. Primul rol al CEO-ului este să comunice corect și la timp (intern și extern). Nereușind să comunice așteptările companiei către investitori și altor stakeholderi, Bob Chapek - fostul CEO, a trebuit să părăsească subit compania. Noul CEO este fostul CEO, și anume, legendarul Bob Iger, pensionat acum doi ani.

Bob Iger a creat timp de 15 ani un mastodont al divertismentului. Printr-o strategie de achiziții inteligente (de exemplu, Pixar, Marvel Entertainment, Lucas Films etc.) și investiții suplimentare în ceea ce se numește *direct-to-consumer* a crescut de 5 ori valoarea de piață a companiei, de la aproximativ \$50 de miliarde de dolari la \$250 de miliarde.

Figura 2: Capitalizarea de piață a Disney, 2018 - 2022 (sursa: Koyfin)

Iată lista mea de priorități pentru revigorarea companiei Disney:

- a) Oprirea hemoragiei de numerar pentru serviciul Disney+. În 2022, acest serviciu a pierdut 8 mld. dolari și se așteaptă să piardă 3 mld. dolari în 2023, potrivit lui Geetha Ranganathan, analist senior de media la Bloomberg Intelligence
- b) Regândirea pachetului de produse (*eng. bundle*) între Disney, Hulu și ESPN+
- c) Creșterea de prețuri - ei bine, inflația nu mai poate fi ignorată. În plus, parcurile de distracții au ratat toate estimările de venituri anul trecut, așa că o altă creștere de prețuri este probabilă și pentru această divizie
- d) O nouă strategie - inclusiv reorganizarea întregii companii
- e) Un nou CEO - Bob Iger are 72 de ani. Cu siguranță vrea să se retragă definitiv, dar nu înainte de a pune compania pe drumul cel bun și de a găsi un CEO potrivit.

3. Chat GPT

Anul acesta vom vedea dacă Open AI are șansa de a intra în cercul "companiilor de aur" format din Apple, Microsoft, Amazon și Alphabet (Google). META a încercat, dar nu a reușit pentru că nu are o platforma a sa. (de aici și accentul de anul trecut pe *metaverse* și pe investițiile lor de +10 miliarde de dolari cu rezultate modeste...până acum)

Produsul anului 2022 a fost fără doar și poate Chat GPT, care a fost lansat de Open AI, și care poate avea multiple utilizări:

- Explicarea conceptelor complexe în termeni simpli
- Corectarea codului de programare (de exemplu, în python, java etc.)
- Redactarea de eseuri
- ...și multe altele:

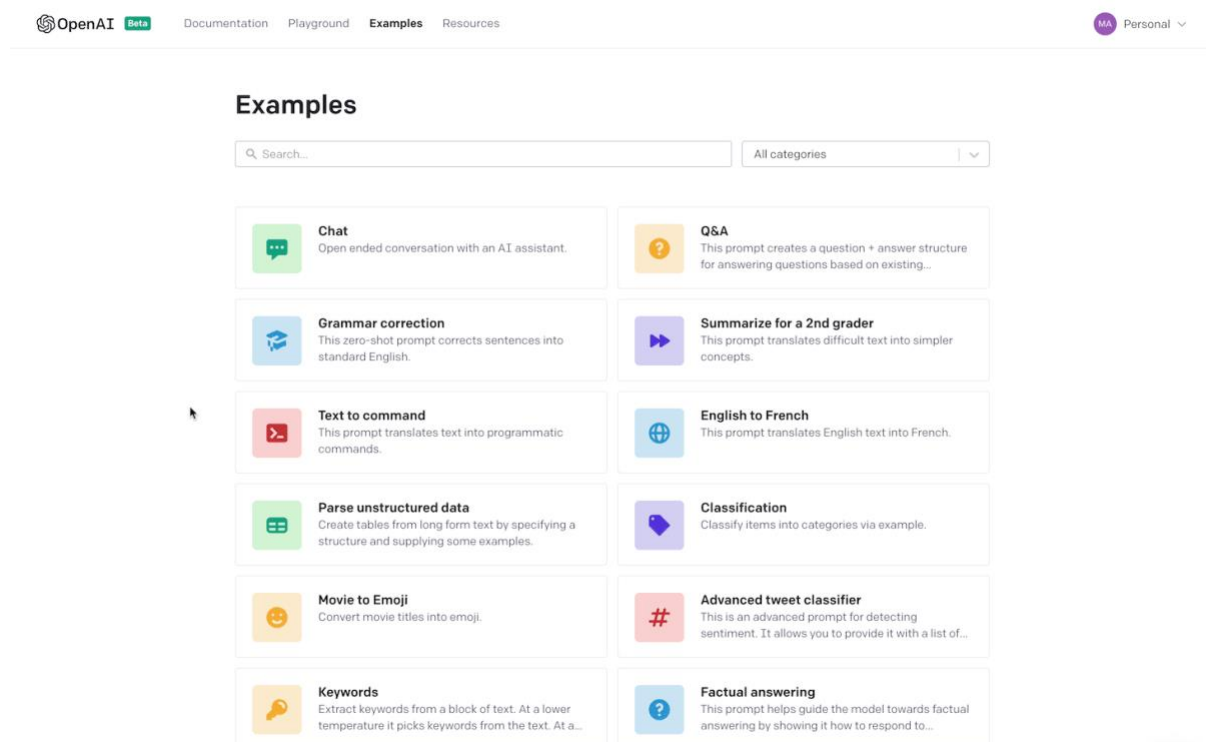

Figura 3: Exemple de utilizare pentru Chat GPT (sursa: <https://chat.openai.com/>)

Acum puteți încorpora Chat GPT în e-mailul dvs. și puteți genera răspunsurile la e-mailuri, poate fi chatbotul intern al companiei (atenție, Druid AI!) și multe altele. Google nu se teme că Chat GPT le-ar putea mânca profiturile, ci mai degrabă de companii precum Amazon și ByteDance (TikTok).

Suntem acum în tranziție către o lume dominată de produse și servicii având la bază inteligența artificială aplicată. Și asta va înghiți o mulțime de locuri de muncă și afaceri.

4. Acțiunile Tesla sunt încă supraevaluate la 35x P/E

... și asta este o problemă. De ce? Pentru că investitorii nu mai percep Tesla ca fiind o companie tech (*ie. software & hardware*), ci o companie producătoare de mașini. Atunci dacă e așa, poate o evaluare folosind indicatorul *Price-to-Earnings* e mai potrivită.

Cele mai multe dintre mașinile electrice pe care le-am văzut anul trecut în timpul călătoriilor mele (adică în Grecia, Ungaria, Cehia, Spania, Portugalia) sau pe străzile de la noi nu sunt Tesla. Asta ar trebui să dea oricui de gândit.

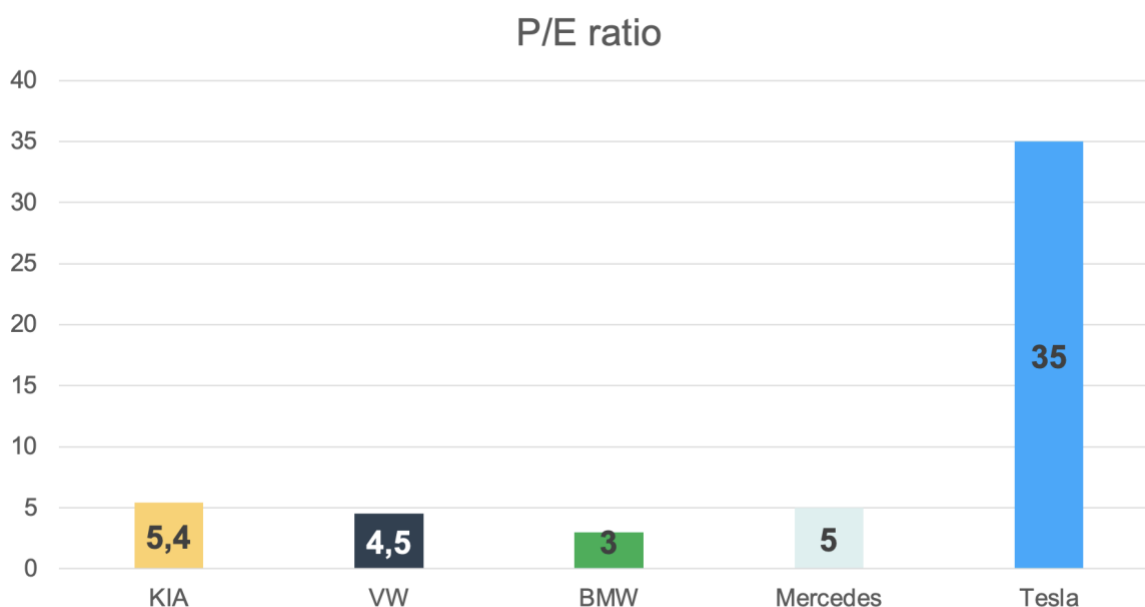

Figura 4: Comparație privind indicatorul *Price-to-Earnings* (sursa: companiile)

Probleme suplimentare pentru companie:

- Tesla a fost amendată în Coreea de Sud pentru marketing înșelător. Ei bine, autonomia bateriei pe care ei o marketează este aferentă pentru vremea din California, care este în jur de 20 Celsius în cea mai mare parte a anului. În iernile aspre din emisfera nordică, bateria se poate epuiza cu până la 30% peste noapte

- Acțiunile Tesla au suferit o altă pierdere uriașă săptămâna aceasta, atunci când compania a anunțat mașinile livrate pentru ultimul trimestru (+40% față de T4 2021, dar sub ținta de +50%). Concurența este mult mai mare și mai aproape față de cum se credea
- Sistemul de autopilot - compania are capacitățile necesare de a se diferenția prin acest serviciu, dar nu este un "100% autopilot"... încă. Prin urmare, va fi interzisă folosirea acestor cuvinte în mesajele de marketing; cel puțin în California.

5. SHEIN va fi numărul unu în funcție de venituri în Europa și SUA în industria (ultra) fast-fashion

Shein este deja în topul preferințelor în SUA, așa că acum nu fac decât să capitalizeze acest lucru.

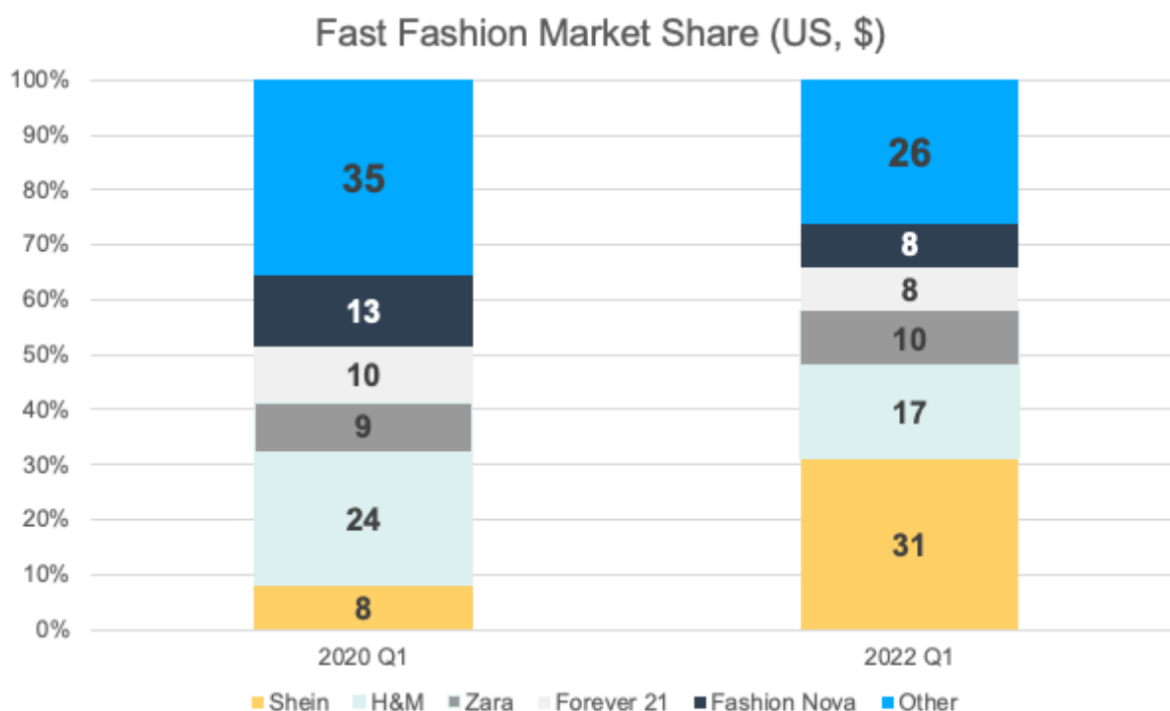

Figura 5: Cota de piață din USA a principalilor concurenți din industria de fast-fashion, Q1 2022 (sursa: Earnest Research)

Compania a rezolvat cu succes "*triumghiul imposibil*" al industriei de fast-fashion: 1) introducerea rapidă a unei multitudini de stiluri noi, 2) la prețuri mici, în timp ce 3) să fie hiper-eficientă în gestionarea volumelor masive de stocuri.

Sondajul anual realizat de Piper Sandler arată că Shein este acum a patra cea mai populară marcă de îmbrăcăminte din SUA.

Una dintre descoperirile care au dus la succesul Shein este, de asemenea, legată de producția predictivă pe termen scurt bazată pe date. Sistemul lor ERP este încorporat în cel al producătorilor articole vestimentare, astfel încât aceștia știu în timp real ce materii prime sunt disponibile. Drept urmare, Shein comandă între 100 și 500 de unități per articol, pe baza comportamentului de căutare al consumatorului (nu de cumpărare!) într-o experiență de tipul TikTok.

În cele din urmă, clienții continuă să se întoarcă pentru (1) prețul excelent și (2) comoditatea de a comanda online. Cum ajunge compania la consumatori? Prin reclame. Bugetul pentru promovare este masiv deoarece compania nu are magazine fizice, deci nici chirii de plătit.

6. Bytedance (TikTok) va fi prima companie chineză care va ajunge la o evaluare de 1 trilion de dolari

Dacă nu în acest an, cu siguranță în 2024. În jocul dopaminei, nici măcar companii precum Netflix nu pot ține piept lui Bytedance (deținătoarea aplicației TikTok):

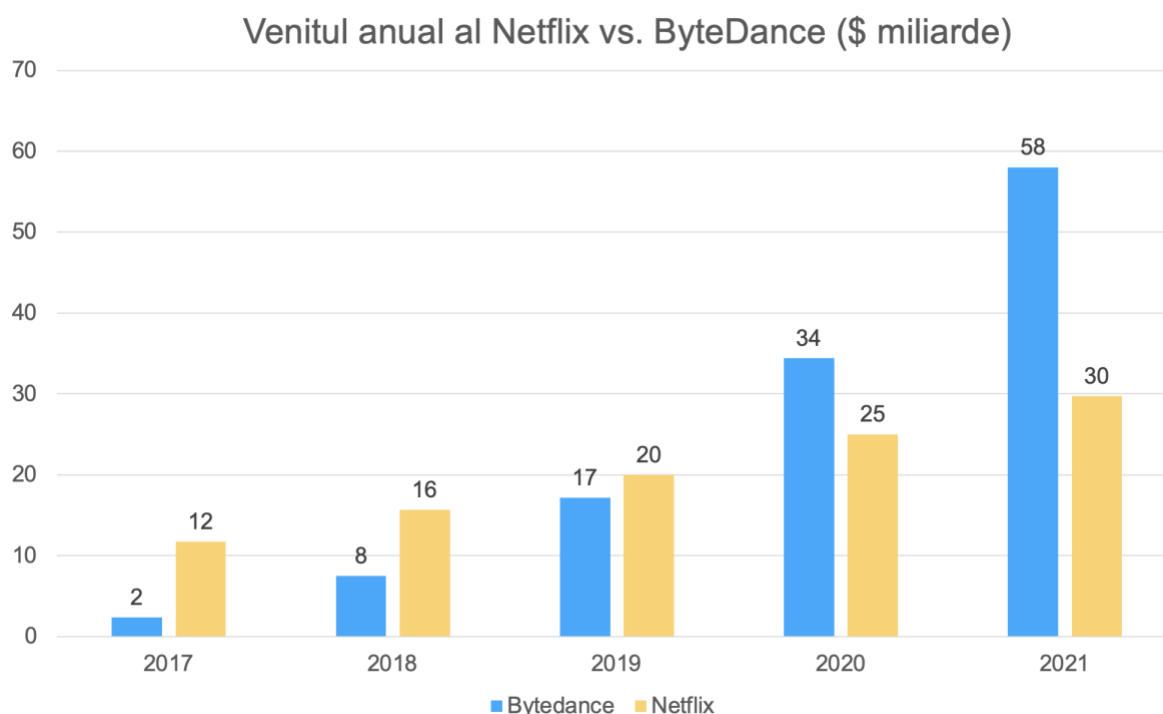

Figura 6: Venitul anual al Netflix și Bytedance (surse: Netflix, WSJ, South China Morning Post; la 01.10.2022)

Bytdance ia acum cu asalt industria publicitară, iar jucători consacrați precum Alphabet, META sau Snap simt deja acest lucru în veniturile obținute.

TikTok se îndreaptă acum către alte industrii: streaming de muzică, jocuri online, cumpărături și altele. Urmează multe dureri de cap pentru toate companiile din graficul de mai jos.

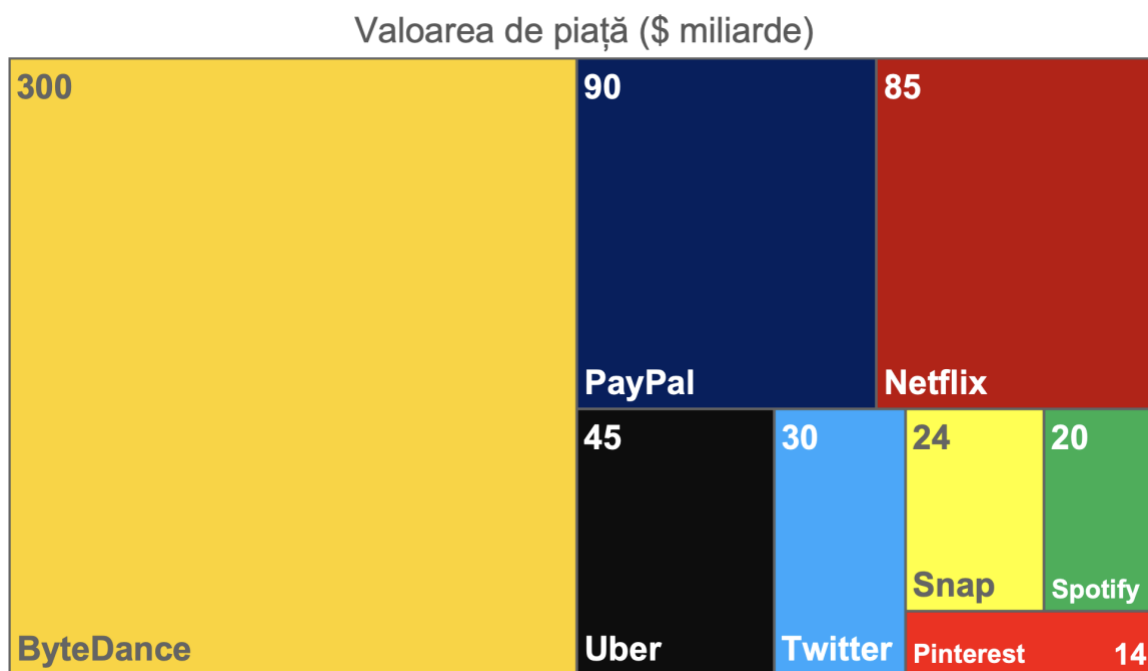

Figura 7: Valoare de piață pentru companiile selectate la 01.10.2022 (surse: NYSE, WSJ, South China Morning Post)

ByteDance, compania-mamă a TikTok, are capitalizarea de piață echivalentă cu a următoarelor companii la un loc: PayPal, Uber, Twitter, Netflix, Snap, Spotify și Pinterest. Este destul de impresionant pentru o companie fondată cu doar 10 ani în urmă. Afectarea radicală a modelelor de afaceri tradiționale continuă.

7. Apple își va lansa în sfârșit un produs VR/AR

Următorul produs important al Apple, un dispozitiv (ochelari?) pentru realitatea mixtă (*ie. Realitatea Virtuală și Realitate Augmentată: VR și AR*), va fi în sfârșit lansat anul acesta. Anunțurile de angajare și schimbările de personal de pe site-ul companiei fac aluzie la caracteristicile dispozitivului.

Dispozitivul va costa probabil între 2.000 și 3.000 de dolari, ceea ce reprezintă un preț ridicat chiar și pentru standardele Apple, dar va include un procesor M2, peste 10 camere și cele mai înalte ecrane de rezoluție dintr-un set de căști pentru piața de masă.

Gadgetul va rula realityOS, care va oferi versiuni de realitate mixtă ale aplicațiilor Apple precum Messages, FaceTime și Maps.

Anunțurile de angajare mai sugerează, de asemenea, că Apple plănuiește un serviciu video pentru acest dispozitiv cu conținut 3D VR. Acest lucru ar urma achiziționării de către companie, în 2020, a NextVR, companie concentrată în transmiterea materialelor VR către un astfel de dispozitiv.

Figura 8: Prototip al acestui dispozitiv VR/AR (sursă: Rado Minkov)

8. Cel puțin o bancă europeană va fi salvată

Ultimul trimestru (adică T4 2022) a fost dominat de zvonurile privind potențialul faliment al Credit Suisse. Dacă se va întâmpla, probabil că guvernul elvețian va interveni din cauza unei potențiale (și probabile) contagiuni în lanț. Nici măcar băncile consacrate, precum BNP Paribas sau Unicredit, nu sunt considerate sigure datorită expunerilor pe care le au și a creditelor neperformante.

Sistemul bancar tradițional a intrat într-o fază de declin ireversibil.

Figura 9. Credit Suisse (sursa: REUTERS/Arnd Wiegmann)

9. Băncile Fintech vor continua să inoveze în ceea ce privește produsele și să crească în ceea ce privește cota de piață

Adopția este de cel puțin două cifre în întreaga lume. Mai jos puteți vedea cei mai importanți jucători.

90+ startups leading Europe's fintech boom

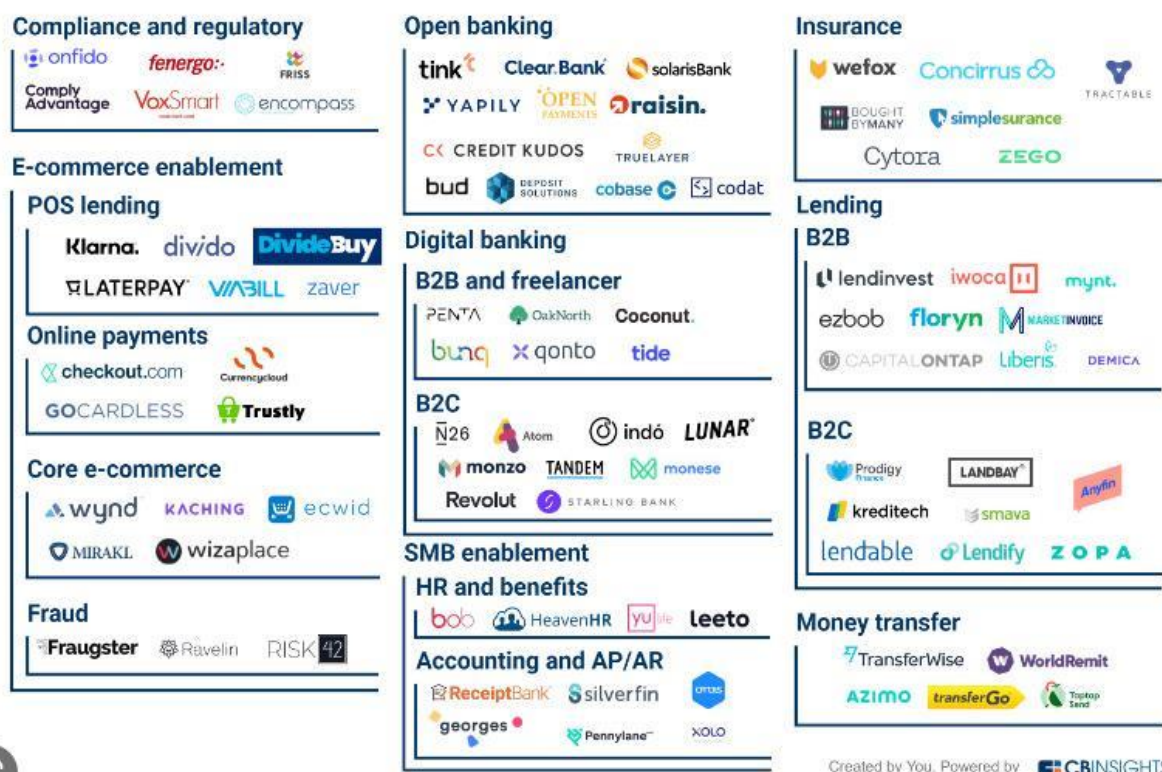

Figura 10: Principalele fintech-uri de urmărit în Europa, după categorii (sursa: Sifted.eu)

De asemenea, McKinsey a subliniat câteva oportunități în acest domeniu:

- Fintech-urile sunt o forță de creștere, modernizare și satisfacție a clienților în sectorul serviciilor financiare din Europa
- Performanțele Fintech în Europa variază foarte mult de la țară la țară
- Condițiile de piață specifice fiecărei țări explică unele dintre diferențele de performanță a ecosistemelor din Europa
- Oportunitatea fintech din Europa promite mai multe locuri de muncă, volume de finanțare mai mari și evaluări mai mari
- Principalele arii de acțiune pentru anii următori în acest domeniu: armonizarea legislației naționale în Uniunea Europeană, încurajarea investițiilor în acest domeniu, încurajarea inovației, atragerea capitalului uman și creșterea accesului la aceste produse pentru consumatori.

10. Acțiunile companiilor din domeniul energetic vor avea un an excelent, precum în 2022

În întreaga Europă, companiile se închid într-un ritm fără precedent din cauza prețurilor ridicate la energie. Europa caută să se desprindă de resursele rusești, dar crearea unor alternative durabile ar putea lua ceva timp. (energia eoliană și cea solară sunt surse nesigure

din cauza vulnerabilităților pe care le prezintă pe lângă cele de stocare, așa că poate că resursele GPL și/sau nucleare ar putea fi soluțiile mult căutate).

Evoluția principalilor indici din sectorul energetic vs. Retail & Tech este relevant:

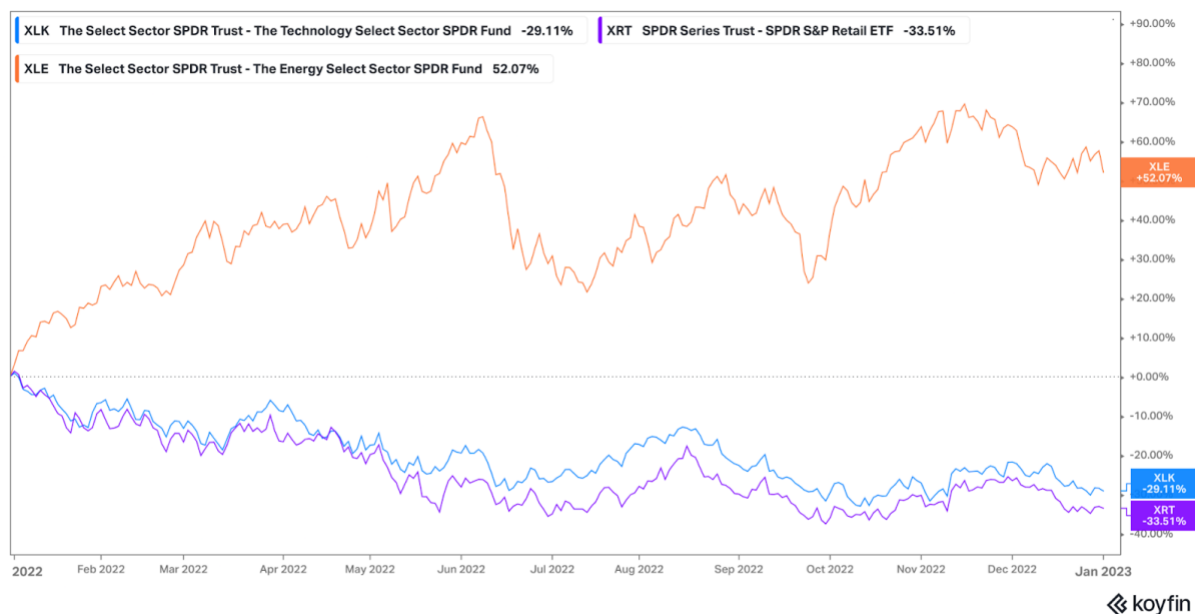

Figura 11: Evoluția principalilor indici din sectorul energetic vs. Retail & Tech (sursa: Koyfin)

Poate că acțiunile indicelui de tehnologie își va reveni în 2023, dar cu siguranță acțiunile companiilor (clasice) din sectorul energie vor continua să crească.

11. Concedierile din sectorul tehnologic vor continua

Dacă Twitter poate fi condus cu doar 25% din personal, investitorii vor cere același lucru și de la Google, Facebook și așa mai departe. *The Wall Street Journal* are [un articol](#) convingător despre disponibilizările din domeniul tehnologiei.

Trueup.io are chiar și un grafic centralizator privind disponibilizările din ultimul an:

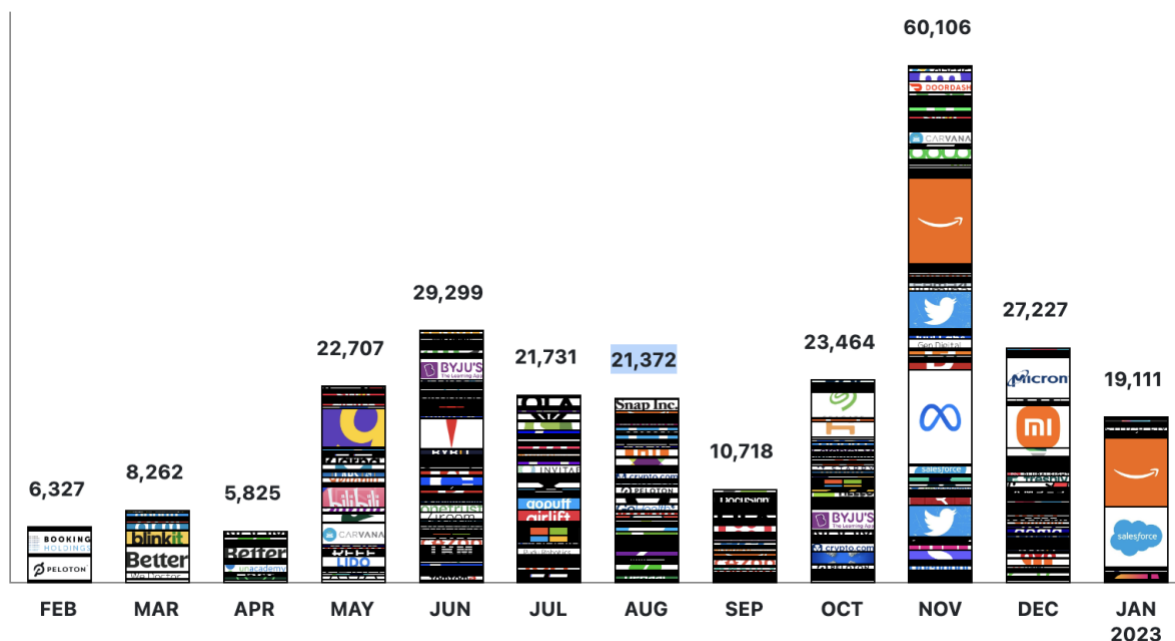

Figura 12: Disponibilizările de la companiile tech din SUA, la 07.01.2023 (sursa: <https://www.trueup.io/layoffs>)

Cei afectați de disponibilizări sunt atât binecuvântați, cât și blestemați: Ce a mers prost?.... și/sau.... Cum ar fi să-mi înființez propria companie?

2023 pare promițător! Haideți să profităm din plin de el!

La mulți ani!

[Sorin Anagnoste](#) este Lector Univ. Dr. și Prodecan în cadrul Facultății Administrarea Afacerilor cu predare în limbi străine (<https://fabiz.ase.ro/>) din cadrul Academiei de Studii Economice din București.

Articolul a apărut inițial în limba engleză, aici: <https://newsletter.onstrategy.eu/>